

LA GUERRA CIVIL A LES PRESES

@cooltur1

@twitcooltur

@_cooltur

#unmondecultura

LA SEGONA REPÚBLICA

El 14 d'abril de 1931 es proclamava, a l'Estat Espanyol, la Segona República, després que el monarca Alfons XIII abandoni el país per emigrar a Itàlia. Amb la proclamació de la nou règim democràtic, es va redactar una nova Constitució, el 9 de desembre de 1931, que marcava una separació, fins aleshores inexistent, entre l'Església i l'Estat, i, a més, acceptava les autonomies regionals (amb l'aprovació dels Estatuts d'Autonomia de Catalunya, el 9 de setembre 1932, Euskadi, octubre de 1936, i Galícia, 1 de febrer de 1938).

Podem dividir la Segona República en tres fases molt clares:

- 1931-1933 com a **Bienni Reformador**, on el nou govern de la República va aplicar un gran nombre de reformes. Entre les reformes hi ha les millores dels drets laborals, una reforma de l'exèrcit, la creació d'una llei per al divorci, la secularització dels cementiris (fer els cementiris llocs públics i no eclesiàstics), la dissolució de la Companyia de Jesús, la construcció de noves escoles (amb un canvi de la llei d'educació, deixant de segregar les classes per qüestió de sexe), etc. Totes aquestes reformes van ser fortament criticades per partits d'ideologia de dretes, així com per l'església i l'exèrcit, sense rebre gran suport de les classes obreres. Aquest Govern, a més, va haver de fer front a algun intent d'aixecament militar.
- 1933-1936 com a **Bienni Negre**, on el nou Govern de la República està format per formacions polítiques de dretes. Durant aquest bienni, el nou Govern paralitza totes les reformes fetes durant el primer bienni. A més, aquest govern ha de fer front a l'aixecament dels miners asturians, així com a la revolta, coneguda com a Fets d'Octubre, que hi va haver a Catalunya (en la que l'Estatut d'Autonomia va ser suspès, i els representants del Govern de la Generalitat van ser empresonats després que Lluís Companys proclamés l'Estat Català dins d'una República Federal Espanyola).
- 1936-1939 com a Govern del **Front Popular**, on els partits d'esquerres recuperen el Govern, i reinicien les reformes començades al 1931. Aquest és el Govern que va haver de gestionar tota la Guerra Civil després de l'intent, mig frustrat, de Cop d'Estat per part de sectors conservadors de l'exèrcit.

INICI DE LA GUERRA

El 19 de Juliol de 1936, dos dies després que hagués passat amb les tropes del Marroc, es va produir l'aixecament militar a Catalunya. Aquesta revolta va ser aturada gràcies a les forces d'ordre públic i a grups de les diferents milícies populars (formades per militants de diferents partits polítics i sindicats, així com voluntaris).

Malgrat que a Catalunya, com en altres regions espanyoles, l'aixecament va poder ser aturat, aquest va triomfar en altres parts del territori, i d'aquesta manera, va començar la Guerra Civil Espanyola.

El Govern de la República, veient l'alçament militar, va firmar uns decrets dissolent totes les unitats de l'Exèrcit que van prendre part de la revolta, i el llicenciament de totes les tropes els caps de les quals s'haguessin posat en contra de la legalitat republicana. Aquesta decisió del Govern va deixar, a l'estat, pràcticament sense efectius de l'exèrcit. A més, la majoria de caps de l'exèrcit que s'havien revoltat van ser executats per les milícies populars.

La desaparició de l'exèrcit, junt amb un augment de la població civil armada, van provocar un col·lapse total de l'administració pública, que va ser substituïda, durant un breu període de confusió, pels comitès de barri, locals i comarcals, formats per gent civil fortament armada.

Durant aquests dies, les presons de Catalunya van ser obertes, deixant en llibertat els presos que hi havia (la majoria eren delinqüents comuns) per omplir-les de persones de dretes, religiosos, militars, gent de missa, etc (la totalitat eren detinguts per les seves idees i creences). Aquesta repressió es va fer utilitzant els mètodes legals que existien. No obstant això, unes 8500 persones van ser assassinades pels "incontrolats" que actuaven pel seu compte. La Generalitat va intentar evitar aquestes matances, així com la destrucció d'edificis religiosos, arxius, biblioteques i de tresors religiosos tot donant passaports i protegint la sortida de milers de persones, i emprant els edificis religiosos per evitar-ne la seva destrucció. En certs pobles i ciutats, a més, els comitès locals també van aconseguir salvar alguns edificis, com la catedral de Girona, la Seu d'Urgell, la de Tarragona, etc. No obstant això, la pràctica religiosa es va veure reduïda a la clandestinitat, fent que l'opinió catòlica catalana s'acostés al franquisme.

Per intentar reconduir aquesta situació de gran desordre, el 20 de juliol del 36 el President Companys es va reunir amb els dirigents sindicals per intentar arribar a un acord. Primer els va admetre el mèrit de la victòria enfront de l'exèrcit revoltat, i es va disculpar per les repressions que aquestes organitzacions haguessin pogut sofrir en el passat. A més, també els va oferir el poder (sabent que no el podien acceptar) i els va proposar de crear un Comitè Central de Milícies Antifeixistes, organisme que va ser acceptat per la CNT-FAI. El 27 de Novembre del 1936, quan la CNT-FAI va decidir entrar a formar part del Govern, es va dissoldre el Comitè Central de Milícies Antifeixistes instaurant, altra vegada, el poder del Govern de la Generalitat. En aquest acord, la Generalitat de Catalunya va passar a estar formada per tres representants de la CNT, dos de la FAI, tres d'Esquerra Republicana de Catalunya (ERC), tres de UGT i un per Acció Catalana Republicana, Unió de Rabassaires, PSUC i POUM.

A més, des d'un primer moment del principi de la Guerra Civil, diferents grups de milícies (voluntaris), van anar a lluitar a l'Aragó, amb la idea de recuperar Saragossa. Totes aquestes columnes estaven formades per voluntaris que volien lluitar contra el feixisme, i d'altres ansiosos per utilitzar les armes preses. Aquests grups, sense formació militar, estaven assessorats per algun cap militar, i van aconseguir les primeres victòries al camp de batalla.

Un cop la Generalitat va prendre altra cop el control de la situació, va intentar regularitzar totes les col·lectivitzacions d'empreses que els comitès havien fet, així com intentar investigar i perseguir judicialment, tots aquells assassinats que els revolucionaris havien perpetrat sense un judici legal.

Durant la Guerra, les grans divergències ideològiques de totes les forces polítiques que actuaven a Catalunya (anarquistes, comunistes i socialistes), van esclatar el 3 de maig de 1937, donant pas als coneguts "**Fets de Maig**", creant una Guerra dins la Guerra, on grups comunistes es van enfrontar a la Generalitat, alhora que la CNT es va enfrontar amb el POUM. Aquests fets van tenir cabuda a Barcelona i van durar una setmana, deixant prop de 280 morts. Un cop els fets de Maig es van controlar, es va formar un nou Consell de la Generalitat, que va durar fins a la fi de la Guerra, on la CNT deixava de tenir-hi representació.

LES PRESES

Les Preses és un municipi de la Garrotxa que es troba al Nord de la Vall d'en Bas, molt a prop d'Olot. L'any 1936 el seu nucli urbà principal era Sant Pere de les Preses (actualment les Preses, a seques), però també comprenia altres veïnats com el de la Vall del Corb. El total d'habitants d'aquell any era de 1.142 persones, entre el poble, veïnats i masos dispersos. En general era un municipi dedicat a la ramaderia i l'agricultura i, en menor mesura, a l'explotació forestal. Una entitat que va marcar el desenvolupament i la política municipal aquells anys va ser el Sindicat Agrícola, fundat l'any 1907 i que en esclatar la Guerra tenia uns 200 socis. El Sindicat estava vinculat políticament amb la Unió de Rabassaires. Altres forces presents a les Preses eren ERC amb 78 afiliats i la CNT amb 60.

Des de COOLTUR Turisme Cultural us volem proposar un recorregut per Les Preses per descobrir els anys de la Guerra, així com la presa de part de les tropes colpistes comandades pel General Franco, iniciant-se, d'aquesta manera, la dictadura Franquista en aquest poble.

Començarem aquesta ruta al Carrer Major num 1

Ajuntament

Començarem la nostra ruta davant de l'antic Ajuntament de Les Preses, per tal de seguir la política d'aquells anys de guerra.

Després d'un període d'incerteses, el dia 16 d'Agost de 1936 es va decidir constituir un Comitè Executiu Antifeixista per establir el municipi i encetar la revolució. Afortunadament, fa uns anys es va trobar l'Acta Fundacional del Comitè als

Arxius de Salamanca. El Document té data del dia 20 d'Agost i comprèn la llista de les 12 persones que el conformaren: 5 membres del Sindicat d'Unió de Rabassaires, 2 de la CNT, 1 del POUM, 1 d'ERC, 1 de l'UGT i dos soldats de la lleva de 1935.

Al llarg del mes de Setembre el Comitè i el Sindicat van tutelar l'expropiació, i el posterior repartiment, de les terres del municipi de manera relativament pacífica. A d'altres nuclis propers, com el de la Pinya, es van registrar disturbis a causa de la col·lectivització.

El dia 10 d'Octubre, seguint les directrius de la Generalitat, es va dissoldre el Comitè i es va constituir un nou Ajuntament de concentració, conformat per 3 regidors d'ERC, 3 de la CNT, 2 del PSUC, 1 d'Acció Catalana i 1 d'Unió de Rabassaires (Sindicat). L'alcalde, també d'Unió de Rabassaires, va ser Miquel Castej i Rovira.

Aquell mateix mes d'Octubre l'Ajuntament va emprendre l'explotació col·lectiva dels boscos, pagant 25 pessetes al dia als vilatans que tallaven arbres. Això va permetre treure de l'atur a molts habitants i donar una subsistència a les famílies. Molts d'aquest boscos pertanyien a Can Mata però, amb la fugida dels propietaris, van ser confiscats per l'Ajuntament. Aquesta pràctica va finalitzar el Maig de 1937. Una altra iniciativa per ocupar gent de l'atur forçós i refugiats va ser la construcció de la carretera cap al veïnat del Corb, un dels més poblats i mal comunicats en aquell moment.

Les crides a quintes van obligar a modificar diversos cops la composició de l'Ajuntament.

Les primeres crides van ser el Desembre de 1936 i el 23 de Gener de 1937, on Miquel Castej va deixar l'alcaldia, que va passar a Miquel Serra i Planella, també d'Unió de Rabassaires.

El 26 de Juny de 1937, igual que la majoria de municipis catalans, les Preses va destinar una quantitat de 2.000 pessetes a l'emissió de moneda local per fer front a la manca de liquiditat. En concret s'imprimiren bitllets amb valor d'una pesseta (mil pessetes en total), de cinquanta i de 25 cèntims (mil pessetes en total), que duïen l'escut de Catalunya. Aquesta moneda només tenia valor en

l'àmbit municipal, per evitar que la falta de liquiditat provoqués el intercanvi com a mitjà de transacció. En aquest aspecte l'Ajuntament va assumir forçosament el control de la distribució del pa i la fixació del seu preu

(3 lliures de pa fets amb 10 kg de farina es vendrien a 1 pesseta), el control de la llet, del cereal (blat i moresc) i, avançada la guerra, la matança del porc. Tots aquests fets li va generar no pocs conflictes amb els ciutadans, i en algunes ocasions, havent-los de multar per incompliment de les normes. Per transportar proveïments i altres materials l'Ajuntament va requisar dos cotxes i una camioneta, aquesta darrera cedida al Sindicat Agrari. La camioneta en qüestió va ser requisada per l'Exèrcit Popular a Olot el 21 de Juny de 1938.

En l'aspecte militar, a Les Preses no hi va haver combats o bombardeig d'entitat i, per tant, no s'ha de muntar un sistema defensiu actiu i/o passiu. L'Ajuntament va ser l'encarregat d'anar comunicant als quintats de presentar-se al Centre d'Instrucció més proper i enrolar-se a l'Exèrcit Republicà. En el cas de Les Preses, el centre corresponent era l'antic seminari del Collell. A Les Preses es va crear un impost municipal per als quintats, de manera que cada jove cridat a files rebia 200 pessetes de part de l'Ajuntament, per a proveir-se de roba o material complementari. Aquest impost va gravar, sobretot, a les famílies amb desertors. La majoria de joves de dretes o bé catòlics van fugir al principi de la Guerra, però també n'hi va haver molts que en ser quintats van fugir de casa per no anar al front. A Les Preses hi van haver molts joves amagats al bosc ("els emboscats") i en masies aïllades.

En general, l'Ajuntament de Les Preses va emprendre moltes iniciatives de cara a millorar la vida les seus habitants. En són exemple la carretera del Corb i la

tala de boscos pública, que ja hem vist, però també la creació d'una escola bressol, fer arribar la electricitat al veïnat del Corb, crear una escola al dit veïnat o construir un camp d'esports en un espai entre Cal Castey i el Mas Fluvià. Al ser límit municipal, ens han arribat les notes sobre les queixes de pagesos de Sant Privat per les pilotades que rebien les seves collites, al ser a tocar del camp de futbol.

Antic Camp d'Esports

Miquel Castey i Rovira, ex alcalde i pagès vinculat a Unió de Rabassaires i ERC, va ser detingut per les tropes Franquistes, empresonat a Girona i condemnat per un Consell de Guerra. Quatre presencs més van ser detinguts i condemnats a presó, però només un tenia filiació política i havia estat regidor i soldat durant la guerra. Miquel Castey va ser afusellat i enterrat al cementiri de Girona el 12 de Maig de 1939. Tenia 78 anys i estava malalt.

Ens desplaçem uns metres enrere pel Carrer Major

Convent "Ca Les Monges"(Actual Ajuntament)

Des de la tardor de 1936, una riuada de refugiats va començar a arribar a Catalunya. La Guerra va empènyer a molta gent a fugir dels combats i de la repressió posterior. La Generalitat va ser l'organisme que va assumir l'allotjament i la manutenció

dels refugiats d'arreu d'Espanya que arribaven a Catalunya. En la major part d'ocasions la Generalitat va encarregar als Ajuntaments la gestió local d'aquesta tasca. En principi, el 1936 es va establir que els municipis acollissin el número de refugiats corresponent al 10% del total d'habitants censats. Al llarg de la Guerra es va sobrepassar amb escreix aquesta norma.

En el cas de Les Preses, que en 1936 tenia 1.142 habitants, es va arribar al màxim l'Abril de 1938 amb 117 refugiats censats. De ben segur que a partir d'aquesta data i sobretot durant la retirada del hivern de 1939 el número va augmentar. A més, cal tenir en compte que el cens de 1936 correspon al total

del municipi, incloent masos i veïnats. Els refugiats, però, van ser allotjats al nucli de Sant Pere i per tant, la sensació de tenir molts refugiats era més evident.

Els primers refugiats van arribar a finals de 1936 i eren unes 20 o 22 persones que es van anar allotjant a les cases dels que havien fugit al bosc o a la zona franquista. El 9 d'Octubre de 1937 al poble ja hi havien 100 o 102 refugiats i l'Ajuntament va decidir crear un Refugi per als desplaçats. Per ubicar aquest centre d'allotjament s'hi va destinar l'edifici del convent de monges (antigues escoles), confiscat pel Comitè a l'inici de la Guerra. De moment, allí només s'hi ubicava una escola bressol municipal de nova creació. Aquest Centre va ser mantingut per l'Ajuntament com bonament li va ser possible. Hi ha consignades moltes campanyes municipals per aconseguir patates, roba d'abric, vi i, fins i tot, sufragar enterraments dels infants que morien de malalties. Com dèiem, l'Abril de 1938 ja hi ha 117 refugiats i sembla que el número va augmentar. Amb la capacitat al límit, la tensió al Refugi va esclatar el 2 d'Octubre de 1938, provocant un incident i disturbis a causa del mal repartiment del menjar. L'Ajuntament va cessar a la persona encarregada de repartir el menjar i la va substituir per una altra.

No sabem masses coses més sobre els refugiats al final de la Guerra, però el cens de Les Preses de 1940 va ser de 1.178 habitants, 36 persones més. Això ens indueix a pensar que, restant les baixes de la guerra i de la posterior repressió, bastants refugiats van decidir quedar-se i refer la seva vida a Les Preses, on van compartir tantes penalitats amb els locals.

[Avancem uns metres pel carrer Major fins a la plaça Major](#)

Església de Sant Pere

Advocada a Sant Pere el 922, va acabar donant nom a tot el nucli. Consagrada l'any 1119, es va esfondrar a causa dels terratrèmols de 1427-28. Majoritàriament refeta durant el segle XIX i amb un doble campanar inaugurat l'any 1911. Saquejada el Juliol de 1936, però probablement poc malmesa. Pel que sabem, durant la primavera de 1938 va servir de dormitori a un o dos escamots de les Seccions Especials de la XV^a Brigada Internacional durant el seu entrenament. Es va restaurar després de la Guerra.

Podem veure Can Mata a la mateixa plaça

Can Mata

Gran casal que ocupa part de la Plaça Major, documentada l'any 971. Llar d'antics terratinents i batlles de les Preses. Durant el segle XIX, va ser residència de notaris, procuradors i generals carlins. Una llegenda fins i tot li atribueix ser l'origen del poble, fundada per un noble del llinatge d'Empúries. Edifici molt allargat i de considerables dimensions amb una teulada a dues vessants. A la façana principal hi ha un portal adovellat que dona al carrer. Hi

ha també finestres de pedra treballada. A la part d'aquesta façana hi ha una galeria i un passadís - pont que uneix l'edifici, tot fent unes arcades, a una part més antiga. La major part de la construcció és del segle XVII-XVIII. Durant els anys 1937 i 1938 va allotjar part de l'Estat Major del Camp d'Aviació. A la primavera de 1938 també hi van residir els comandaments de la XV^a Brigada Internacional, fins i tot sembla que el seu comissari polític Josif Broz hi va estar unes setmanes. Durant la Segona Guerra Mundial, Josif Broz va ser més conegut pel seu nom de guerra: Mariscal Tito, que va presidir Iugoslàvia fins el 1980. Els militars allotjats als diferents edificis de la Mata sumaven quasi el centenar de persones, entre oficials, aviadors i militars "camuflats" (secció especial). No mantenien cap contacte amb la població civil de les Preses.

Des de la plaça Major agafem el carrer de l'Hospital (esquerra mirant l'Església) fins a l'Hospital

92m

Hospital

Antic Hospital de Les Preses, fundat durant el segle XVIII. Avui en dia casa de colònies. Durant la Guerra l'Ajuntament va intentar posar l'hospital en marxa. El consistori va assumir el cost de metges i medicaments tant per a la

www.cooltur.org

gent necessitada com per als refugiats. També s'assumiren de les arques municipals els enterraments de molta gent. A més, va ser funció municipal comunicar a les famílies les morts dels soldats naturals de Les Preses caiguts al front de guerra.

Seguim pel mateix carrer de l'Hospital fins a la masia al costat del cementiri

56m

Cal Bord

En aquesta casa, que duran la guerra es dedicava a la ramaderia bovina, s'hi van allotjar durant la primavera de 1938 els 16 membres de la Secció Especial de la XV^a Brigada Internacional o "Secció de la Mort". De diferents nacionalitats, estaven manats per un francès d'origen espanyol i dormien i menjaven a les golfes de la casa. Aproximadament, del 14 de Març al 14 d'Abril, aquells homes van rebre

entrenament guerriller per ser desplegats al riu Ebre. Marxes de muntanya, creuament de rius, voladures, lluita cos a cos... Cada vespre es desplaçaven a Olot per esbargir-se. La família de tres generacions que els va acollir, eren ramaders simpatitzants de la República i residien a les altres plantes de la casa. Acabada la Guerra els Franquistes van executar a dos membres de la família i van requisar el paller per guardar-hi filferro espinós, per posar obstacles a les muntanyes en direcció a França. Un cop fugat d'un camp de treball, l'oficial francès va evadir-se cap a França l'hivern de 1940, no sense passar uns dies amagat al mas que coneixia bé i deixar una bona quantitat de diners a la família.

Caminarem pel carrer de l'Hospital fins al encreuament amb carrer Mata

56m

Seguirem pel carrer de la Mata fins a l'encreuament amb el carrer de Sant Francesc, just després de l'Escola La Bòbila.

190m

Seguim uns metres el carrer de Sant Francesc fins que es transforma en el camí de Bellaire

600m

Seguim pel camí de Bellaire, que s'integra en la via verda del Carrilet fins a veure els refugis antiaeris a l'altra banda de la carretera.

850m

Camp d'Aviació

Com molts altres aeròdroms de la Guerra Civil, el de Les Preses era una pista secundària o de suport. Això vol dir que s'utilitzava per trasllat d'avions d'una base a una altra o per provar avions o pilots. Es va començar l'obra la primavera de 1937, i estava situat entre el riu Fluvià i la carretera d'Olot i el Mas Verntallat i la carretera de Sant Sebastià. La majoria de masos i camps afectats van ser desallotjats i confiscats. La pista d'aterratge era de terra i estava travessada

per un rec de drenatge bastit en pedra, d'uns 2 metres de cabal. En aquest rec hi avocava un petit rierol provinent de Les Preses i el canal duia l'aigua fins al riu Fluvià. Malgrat aquesta infraestructura, normalment el Camp estava molt enfangat. Tant la construcció com el manteniment de la pista d'aterratge corria a càrrec dels presoners de guerra feixistes del camp de presoners del SIM a Hostalets d'en Bas. Aquests presoners estaven manats pel cruel capità Francisco Martínez Hidalgo, el qual va demanar eines a l'Ajuntament de Les Preses el mes de Maig de 1938. Les dues úniques ocasions en que el Camp va entrar en servei, que se'n tingui constància, un avió que aterrava va quedar bloquejat pel fang excessiu de la pista. Donat que moltes confiscacions van afectar camps conreats per pagesos de Sant Privat d'en Bas, tenim notícia que el Juny de 1938 un pagès d'aquest terme va demanar conrear en el camp de futbol. Recordem que el terreny situat entre Mas Fluvià i Can Castey era de nova construcció, però a mitjans del 1938 ja no s'utilitzava ja que els joves del poble eren tots al front.

Creuem la carretera C-152 fins a l'entrada del refugi

Refugi Antiaeri 1

Els refugis antiaeris formen part del complex del Camp d'Aviació. Inicialment se'n van construir 4, per tal de donar

protecció al personal del Camp en cas d'atac aeri. Actualment són visitables 2. La construcció és senzilla però efectiva i la tipologia varia en funció de la seva adaptació al sòl i al nivell freàtic de la pista d'aterratge, que es va elevat a mida que ens acostem cap al Nord. Aquest primer refugi és un passadís de formigó semi-soterrat amb dos accessos dotats d'escales i coberts amb volta.

Seguim uns metres al costat de la carretera C-152 fins a trobar una pista de terra cap a la dreta, l'agafem fins a arribar al riu Fluvià

150m

A la riba del riu agafem el camí que hi va pel voral cap a la dreta, remuntant el curs del riu i creuant-lo un parell de cops fins a trobar la carretera asfaltada. Creuem el gual fins a la casa del Pas de la Torre

1,2 km

Pas de la Torre

Antiga casa amb una construcció annexa (avui només resten dues parets). Desallotjada durant la construcció del camp d'aviació, s'hi va instal·lar una centraleta telefònica per tal de comunicar les diferents instal·lacions amb el comandament de Barcelona. El camí (avui carrer) del Pas de la Torre que va cap a Sant Privat va quedar molt restringit pels militars, que hi van posar un control.

Al ser un dels millors guals del riu Fluvià, el sector va servir per preparar les

Seccions Especials de les Brigades Internacionals per al pas del riu Ebre.

Seguim pel carrer Pas de la Torre fins a trobar a l'esquerra el carrer Pintor Dalt

350m

Seguim pel carrer Pintor Dalt fins a la cruïlla amb el carrer Pau Casals

450m

Girem a l'esquerra pel carrer Pau Casals i continuem fins al carrer Sant Sebastià

140m

Girem a l'esquerra pel carrer Sant Sebastià fins a l'entrada del segon refugi antiaeri

32m

Refugi Antiaeri 2

Aquest segon refugi, el més septentrional del Camp d'Aviació, és el més elevat en relació al terreny. Consta d'una sola entrada en angle i un passadís poc soterrat amb una obertura al final. Val a dir que aquests refugis no aguantarien un bombardeig aeri directe en tota regla, estan més pensats per suportar un metrallament de la pista

d'aterratge, per tal de tocar als avions i al personal de terra. Per tant, la distribució dels 4 refugis al llarg del Camp d'aviació tenien com a objectiu prevenir aquests metrallaments ocasionals.

Seguim pel carrer Sant Sebastià fins a veure el Mas Verntallat

450m

Mas Verntallat

Masia documentada al segle XII, molt reformada durant el segle XVIII. Destaquen les seves torres amb espitlleres i el seu campanar d'espadanya. Ha estat la residència del llinatge del cap remença Francesc de Verntallat, qui va comandar als pagesos remences durant la Guerra Civil catalana del segle XV. Durant la Guerra Civil espanyola va ser confiscada per l'Exèrcit Popular i desallotjada per instal·lar el Control de Pista, aprofitant que es trobava al límit nord del camp d'aviació. En aquesta masia s'hi allotjava la plana major de les forces aèries

destinades a Les Preses. En una pollancreda propera s'hi estacionaven els avions, aprofitant el poc camuflatge que donaven els arbres. Els avions sempre es situaven en desenfilada, per evitar ser metrallats en línia i d'una sola passada per un avió enemic.

Pollancre que marca la posició aproximada de l'antiga pollancreda

Girem cua i seguim el carrer Sant Sebastià cap al nucli de Les Preses, travessant la carretera i seguim el carrer que torça a mà dreta. Finalment el carrer Sant Sebastià esdevé el carrer Major

1,0km

Seguim el carrer Major fins a l'Ajuntament de Les Preses

50m

Carrer Major - Ajuntament actual

Finalment, el Gener de 1939 Catalunya va caient sota domini del Exèrcit Franquista. No tenim gaires notícies de Les Preses ja que l'Ajuntament deixa de reunir-se i, per tant, no es fa cap acta. El 5 de Febrer els avions feixistes van bombardejar l'estació del ferrocarril a les afores Olot i van causar tres víctimes. El Camp d'Aviació ja no estava operatiu i l'atac va restar impune. El sis de Febrer l'artilleria enemiga es va situar a les alçades de la serra que separa la Vall d'en Bas d'Osona i va obrir foc per cobrir la davallada dels soldats franquistes. El dia set els marroquins i la 82 Divisió del "Cuerpo del Maestrazgo" ocupaven

Les Preses i Olot. Alguns habitants de Les Preses es van unir als militars republicans hostatjats al poble i van emprendre el camí de l'Exili, que passava per Olot i Beget, cap a França.

Des de COOLTUR Turisme Cultural desitgem que hàgiu gaudit d'aquesta ruta turística, i que tingueu molt bon dia.

